

LA GRACOLARIA

Periódico semanal

La Redacción no se hace solidaria de los trabajos firmados.

Insertense ó no, no se devuelven los originales.

Anuncios, edictos y comunicados á precios convencionales.

Redacción y Administración

CALLE DE CORRÓ, 9

Precios de suscripción

Trimestre, pago adelantado.	1'50 ptas
Número suelto.	0'15 "
Número atrasado.	0'20 "

Etimologías Catalanas

SAN MIQUEL DEL FAY

La linguistibue n' a rien de commun, ni de pres ni de loin, avec les exercices divinatoires.

(HOVELACQUE).

Molts dels que visitan San Miquel *del Fay*, no podent atinar ab lo significat d' aqueixa paraula, fan la conjectura, poch filològica, de si serà la mateixa paraula *Faig*, ab que s' designa en Catalunya l' arbre que 'ls llatins váren expressar per *Fagus* y 'ls castellans han expressat per *Haya*. Aquesta conjectura, com dihém, no té verdaders fonaments en filologia.

En primer lloch, té d' observarse que si bé en lo Pirineu s' ha trobat més d' una inscripció á la divinitat protectora del Faig, ó sia á la divinitat que 's manifesta en l' arbre Faig, (*Deo Fago*) es lo cert que en San Miquel no hi ha rastre ni noticia d' arbre sagrat, ni tampoch s' hi han trobat inscripcions análogas, motiu per lo cual la etimologia no tindria cap fonament històric. Ademés d' aixó, prop de San Miquel, lo que predomina son 'ls pins; y de faigs no se n' hi troban; de manera, que la etimologia vindria també desmentida per la flora local. Bastarian aquestas observacions per abandonar una etimologia que s' presenta imaginaria, pero acudint á la pronunciació de la comarca, s' troba un argument més per assegurar que la tal etimologia es completament viciosa. En efecte, los pagesos del Vallés no diuen: *may* en compte de *maig*, ni *ray* en compte de *raig*; donchs es clar que segons la pronunciació vallesana *Fay* no es equivalen á *Faig*, per mes qu' en la Vall d' Aran del Faig ne diguin *Hay*.

¿Quin es, donchs, l' equivalent de *Fay*, segons la pronunciació del Vallés, comparada

ab la actual de Barcelona? Es ben sapigut que 'ls actuals Barcelonins donan la *ll* francesa *mouillée*, ahont los vallesans donan la *y* grega. De la mateixa mauera, donchs que *magáy*, *cabáy*, equivalen á *magall* y *caball*, *Fay* equival exactament á *Fall*. Y *Fall*, qu' en la llengua moderna inglesa 's pronuncia *Fool*, té l' significat de *cascada*. *Fall*, en la antiga llengua cèltica, s' deya *Fail*. La etimologia es donchs clara y evident; y San Miquel *del Gay* no vol dir altra cosa, que San Miquel *de la cascada*; San Miquel *del saltant d' aigua*.

Baixant del Coll de Tossas, y entrant á la Cerdanya, s' deixa á la esquerra l' altíssima montanya que porta l' nom cèltich de *Alp*. Aquella mateixa rassa que vá donar nom als Alps de Suissa y á la Alpina de Provensa, vá deixar sagellada la punta mes proeminent de la Cerdanya ab son nom característich. Y aquella rassa, (perque en los orígens, rassa y llengua creyém que van mes unidas de lo que opinan molts filòlechs) es la que vá doná l' nom de *Fail* ó de *Fay* á la cascada que San Miquel ha vingut á protegir en épocas mes próximas á la nostra.

La *Faja*, femení de *Faj*, (que no s' ha de confondre ab *faggia* ó *fatxa*, femení de *faig*, ni ab *faixa* que vol dir *cinturon*) significa *trencadura* de la roca, *esquerda* de la terra; y aixó esplica l' nom de San Quirse Safaja prop de San Miquel del Fay. A Fransa es coneguda en aquest sentit la paraula *Faille* y *Failli*, (derivat: *faillite*; quiebra d' un comerciant). *Fault*, en sentit de *saltant*, es usat en la ribera del *Yonne*. *Falta* (caiguda moral), es altre derivat de la radical mateixa. *Saltum*, en llengua llatina, no es més qu' una modificació en la manera de pronunciar, perfectament esplicable per aquell que sábiga qu' en lo Vallés uns diuen *figas*, y altres diuen *sigas*.

A tal estrem la radical *Fail* espresa caiguda, que la llengua cèltica fins aplica aquesta radical al anell, per la caiguda que té la curva.

'C. BARALLAT Y FALGUERA.